

Romska Sagor och berättelser

Sissi Jovanovic/Erland Kaldaras Nikolizsson

Illustrationer: Linnéa Elisabeth Johansson

Romska
Sagor
och
berättelser

Sagor

Den starkaste i skogen

Djupt i den stora skogen levde för länge sedan en otroligt stor och stark drake. Alla människor som levde i byarna runtom skogen vågade av rädsla för draken inte vandra igenom skogen för att besöka vänner och bekanta. De som någonsin trotsat rädslan och försökt vandra igenom skogen hade blivit uppätta av draken.

I en av byarna levde en ung romsk man som inte hört talas om draken och bybornas rädsla för att vandra igenom skogen. Den unge mannen hade bestämt sig för att besöka sina släktingar som bodde på andra sidan skogen. Den unge mannen packade ner vad

han behövde för sin resa i en liten säck som han slängde bakom ryggen och började sin resa. När han började närma sig skogen hörde han plötsligt en svag röst:

– Kom inte för nära, annars blir du uppäten av draken!

Den unge mannen tog inte åt sig det rösten sagt utan vandrade vidare in i skogen.

Den röst som han hört något tidigare hördes nu igen fast något starkare:

– Kom inte för nära, annars blir du uppäten av draken!

Den unge mannen tog inte åt sig det rösten sagt utan vandrade djupare och längre in i skogen.

Då dök plötsligt skogens drake upp och ställde sig framför den unge mannen och sa:

– Vad gör du här? Hörde du inte mina varningar om att bli uppäten av mig?

– Tror du verkligen att jag är rädd för dig?, sa den unge mannen till draken.

– Du vet inte vem jag är, jag är den starkaste i min by, sa den unge mannen till draken.

Draken började skratta och tog upp en stor sten och krossade den med sina bara händer till smulor.

– Såg du vad jag gjorde med stenen, vad tror du att jag gör med dig, sa draken till den unge mannen.

Den unge mannen böjde sig ner och plockade upp en liten sten och samtidigt tog han upp en bit ost ur fickan med sin andra hand. Han bytte snabbt ut stenen mot osten och klämde osten med sin hand så att det började sippra ut smör mellan hans fingrar.

– Se min styrka!, sa den unge mannen till draken.

– Den smälter stenen till smör!, sa den unge mannen till draken.

Draken såg förvånat på den unge mannen och tänkte för sig själv att denna man verkligen är stark och orädd. Draken slog då hårt med sin svans mot marken så att hela skogen skakade.

– Ser du hur hela skogen skakar av min styrka?, sa draken till den unge mannen.

Den unge mannen funderade en stund över hur han skulle motbevisa drakens styrka.

– Om jag visar min styrka bara genom att klappa med mina händer så kommer det att slå så hårt att du blir förblindad. Det är bättre om du blundar, sa den unge mannen till draken.

Draken som hade sett den unge mannens styrka och att han inte var rädd för honom blundade nu av rädsla för att inte bli blind. Då tog den unge mannen en tjock gren och slog draken mitt mellan ögonen. Draken började skrika och av smärta även gråta:

– Mina ögon!, mina ögon!, skrek draken.

När draken åter fått sin syn så var han så arg att han drog upp ett stort träd ur marken med rötterna.

– Nu ska jag dra ut dina tarmar så som jag drog ut rötterna ur marken!, sa draken till den unge mannen.

Den unge mannen tog då upp ett långt rep ur sin säck och började knyta runt träden i skogen. Draken såg förvånat på den unge mannen och frågade honom:

Visste du att?

- Drakar förekommer i många sagor och berättelser. Den mest berömda är kanske den om Sankt Göran och draken, som enligt legenden räddar en stad från en hotfull drake.
- Ordet drake har sitt ursprung i det latinska ordet draco och i det grekiska ordet drakon som betyder orm eller jättehavs fisk.

– Vad håller du på med?

Den unge mannen spelade dum och låtsades inte höra drakens fråga och fortsatte att knyta repet runt fler och fler träd.

– Jag frågar dig igen, vad håller du på med?, frågade draken den unge mannen.

Den unge mannen svarade:

– Du drog upp ett träd, jag kommer att dra upp alla träden i din skog så att det blir en åker och du kommer inte längre att ha ett hem utan måste hitta en ny skog att leva i.

När draken hörde vad den unge mannen tänkte göra så bönföll han den unge mannen att inte dra upp alla träden i skogen. Draken hade levt i flera hundra år i skogen och det var hans hem.

Draken bönföll den unge mannen:

– Jag ber dig, unge man, dra inte upp träden. Jag lovar att inte röra en enda människa som vill passera min skog.

– Lovar du?, frågade den unge mannen draken

– Du vet vad som händer om du bryter ditt löfte, sa den unge mannen till draken.

– Ja, jag vet, jag lovar, sa draken ödmjukt till den unge mannen.

Den unge mannen lossnade sitt rep runt träden och begav sig vidare på sin resa till sina släktingar. När han kommit fram till sina släktingar förvånades de av att han överlevt resan genom skogen. Den unge mannen berättade vad som hänt och att draken inte skulle göra illa några människor mer. Och draken höll sitt löfte och tillät människor att passera hans skog. ■

Fisken och de tre önskningarna

För länge sedan levde två män, Janchi och Kalo, som respekterade varandra väldigt mycket, umgicks väldigt ofta och av stor respekt för varandra ansåg de sig själva som bröder och inte bara goda vänner. De hade döpt varandras barn och var enligt tradition gudfaddrar. Vart än den ene gick följde den andre med och de sågs nästintill aldrig utan varandra. En dag satt de hemma och drack te med citron tillsammans hemma hos Kalo då Janchi sa till honom:

– Kalo, min vän, vad säger du om att vi går ut i byn och försöker få sålt min matta, den bara ligger där i bagageluckan och jag är i behov av lite pengar.

Kalo svarade:

– Janchi, min bror, idag är det en sådan vacker dag, vi borde åka ut och fiska tillsammans istället. Vi kan alltid sälja din matta imorgon.

Janchi skakade på huvudet och sa:

– Kalo, min bror, vi kan väl gå ut i byn och försöka få sålt mattan och efter det gå ner till sjön och fiska.

Kalo tog sitt metspö och Janchi rullade ihop sin matta ur bagageluckan och de påbörjade sin affärsresa genom byn. Men efter flera timmars försök så hade Janchis matta förblivit osåld och nu hade det börjat bli sent så Janchi ville gå hemåt. Men då påminde Kalo sin vän Janchi om det som tidigare sagts:

– Vi skulle ju fiska också!, sa Kalo.

Janchi som blivit lite surmulen för att hans matta inte sålts och dessutom var hungrig sa:

– Kalo, min bror, vi återvänder hem istället, hemma hos mig väntar dig en stor gryta gulasch.

Kalo svarade då:

– Men Janchi, du lovade!

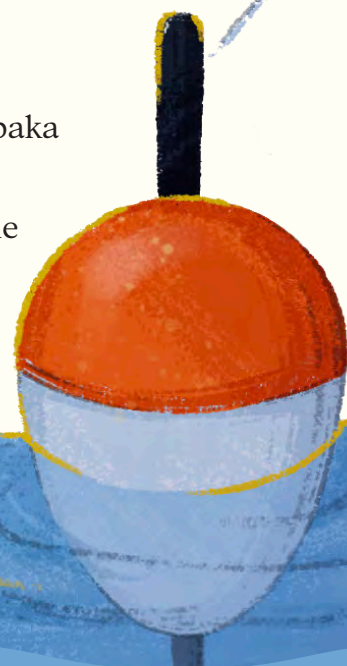
Janchi och Kalo gick tillsammans ner till sjön, rullade ut sin matta och satte sig ner. Kalo kastade ut sin lina och inom kort lyckades han få en liten fisk på sin krok.

– Titta Kalo, du fick napp direkt. Rulla in linan så grillar vi den, jag gör upp en eld, sa Janchi.

Kalo sa då:

– Men Janchi, du ser så liten fisken är, jag slänger tillbaka den istället.

Då började plötsligt fisken att sprattla och tala med de båda männen:

– Låt mig leva och släng tillbaka mig i vattnet så ska jag uppfylla era tre önskningar.

Kalo sa då till Janchi:

– Se Janchi, fisken talar till oss!

Janchi svarade då Kalo:

– Min bror, ser du inte att fisken ljuger bara för att överleva.

– Jag ljuger inte, sa då fisken.

– Släng tillbaka mig så får ni se, sa fisken till de båda männen.

Kalo slängde tillbaka fisken i vattnet och fisken började sprattla och balansera på vattenytan och sa till de båda männen:

– Vad önskar ni er?

Janchi sa till Kalo:

– Min bror, önska dig något nu, så får vi se om han ljuger eller inte!

Kalo sa till fisken:

– Lilla fisk, jag har alltid önskat mig att äga mycket guld och nu önskar jag mig en säck med guldmynt.

Visste du att?

- Det finns över 18 000 fiskarter som identifierats i våra världshav.
- Världens minsta fisk är djuphavsmarulken som är 6,2 millimeter.
- Världens största fisk är valhajen som kan bli över 20 meter lång. Blåvalen kan bli över 30 meter lång men räknas som ett däggdjur.

Omedelbart stod det två säckar med guldmynt vid Kalos sida men bara en säck med guldmynt vid Janchis sida.

Kalo sa nu till fisken:

– Lilla fisk, jag har alltid bott enkelt men nu önskar jag mig ett stort och ståtligt hus.

Omedelbart stod det två stora och ståtliga hus vid Kalos sida men bara ett stort och ståtligt hus vid Janchis sida.

Janchi blev alltmer frustrerad över att Kalo fick dubbelt upp av sina önskningar medan han själv fick mindre och sa till Kalo:

– Min bror Kalo, kan jag också få önska mig något?

– Självklart!, önska dig vad du vill, sa Kalo.

Janchi funderade en stund över vad han skulle kunna önska sig så att han skulle gynnas mer än Kalo och sa:

– Lilla fisk, gör mig blind på ett öga!

Omedelbart så hade Kalo förblindats på båda ögon medan Janchi endast förblindats på ett öga.

– Mina ögon, jag kan inte se, skrek Kalo.

– Varför har du önskat mig detta?, grät Kalo.

Janchi tog helt oberörd och rullade ihop sin matta, tog de tre säckarna med guldmynt och flyttade in i de tre stora och ståtliga husen med sin familj. Den tidigare så starka kärleken och respekten för sin vän var som bortblåst och som om den aldrig funnits. ■

Jävla zigenarungar

Djupt inne i skogen där bara stora träd, svampar och gräs växte levde två små romska pojkar. Deras föräldrar hade dött och de levde helt ensamma och var lämnade till sitt öde. De pengar som föräldrarna lämnat efter sig var slut och barnen gick ofta hungriga till sängs. Med tiden hade barnen lärt sig att överleva från dag till dag och ofta tvingades de att hitta på busstreck för överleva. En dag, som var som alla andra dagar, lekte de två pojkarna utanför det hus där de levde och från långt håll fick de syn på en marknad där allt från kakor och sötsaker till godis och karameller och annat gott såldes.

Pojkarna gick närmare marknaden och fick syn på en kvinna som sålde söta saker på marknaden. Den ena pojken viskade till den andra:

– Vi tar två klubbor och springer därifrån.

Den andre pojken blev lite orolig och sa:

– Tänk om hon tar fast oss!

Visste du att?

- Förr kallades romer för zigenare, som numera är ett skällsord. Ordet har sitt ursprung i det grekiska ordet atsigano vilket kan översättas till: de som inte rör då den tidens romer inte hälsade med ett handslag, utan med händerna ihop.
- Romerna har sitt ursprung i norra Indien.

Kvinnan fick syn på de båda pojkarna och tyckte att de betedde sig skumt och började prata för sig själv högt och argt:

– Dessa jävla zigenarungar!
Överallt vill dom bara stjäla!

De båda pojkarna kommer närmare och närmare och långsamt fram till bordet där sötsakerna finns vackert och härligt bedårande uppdukade.

Snabbt så tog pojkarna varsin klubba och sprang därifrån så snabbt de bara kunde. Kvinnan skrek efter dem:

– Era jävla zigenarbarn, detta ska ni få för!

Pojkarna sprang så fort de kunde och hamnade snart i skogen på en plats där andra romer slagit läger för de kommande tre dagarna som de tillåtits.

Det de två pojkarna inte visste om var att marken romerna hade slagit läger på ägdes av kvinnan som de stulit ifrån.

Kvinnan tänkte att det måste vara barn till de jävla zigenarna som slagit läger som bestulit henne så då bestämde hon sig för att gå ner till lägret dit flera romer nu hade samlats för att slå läger. Ganska snabbt fick kvinnan syn på de båda pojkarna.

Kvinnan lyckades fånga den ena pojken och ställde honom mot en trägrind och smällde till honom över ändan och skrek ut till romerna i lägret:

– Är det så här ni visar er tacksamhet era sketna zigenare. Ta ert pick och pack och försvinn och kom aldrig tillbaka hit!

Romerna tittade förundrat på varandra och förstod inte vad de gjort för fel. De började att packa ihop sina tält och kläder. Men pojkarna tänkte att så lätt skulle det inte vara för kvinnan. Dom skulle hämnas på ett eller annat sätt.

Medan romerna skyndsamt plockade ihop deras ägodelar så bestämde pojkarna sig för att klä på sig mormor och morfars kläder och hatt och begav sig glatt mot marknaden igen fast denna gång med en stor burk röd färg. Pojkarna knöt försiktigt fast burken med färg till kvinnans tält. Hon fick syn på pojkarna och sprang runt och skrek åt de andra säljarna på marknaden:

– Nu är zigenarna här igen, ta dom!

Kvinnan började springa mot pojkarna men fastnade i tältet och fick all den röda färgen över sig. I fallet drog hon med sig bordsduken och alla kakor och bakelser, tårter och godiskarameller flög i luften.

I samma sekund så tog pojkarna och plockade på sig så mycket de bara kunde tills fickorna var fulla.

Kvinnan försökte att springa ifatt pojkarna men snubblade och landade i en dynghög med hästgödsel och sopor. Kvinnan började gråta av ilska.

De båda pojkarna vände sig om och sa:

– Tack och adjö för allt äventyr. Tänk dig för nästa gång du kallar oss jävla zigenarungar.

De båda pojkarna drog vidare med de romer som de stött på i skogen och levde tillsammans med dem i många år och växte upp och blev stora hederliga män. Men då och då hittade dom på ett busstreck eller två. ■

Mannen och döden

För länge sedan levde en mycket elak romsk man. Var än han hamnade föll han i bråk med andra romer. Han var alltid full och var våldsam mot såväl sin fru som sina barn. De fulaste orden kom ur hans mun och aldrig hade någon sett honom le eller vara glad. En dag blev han svårt sjuk av allt drickande och låg i sängen. Hans fru vakade över honom men var tvungen att gå ut en kort stund. Då dök liemannen upp framför mannen:

– Du vet vem jag är och varför jag har kommit, sa liemannen till mannen.

– Jag vet vem du är och varför du har kommit, men det är inte min tid ännu att följa med dig, sa mannen till liemannen.

Visste du att?

- Liemannen har symboliserat Döden sedan digerdöden som härjade i Europa under senmedeltiden.
- Oftast framställs Liemannen som ett skelett med svart kåpa, luva och lie.

Liemannen förvånades över mannens svar och sa:

– Hur talar du med mig, ska du bestämma över mitt arbete?

– Jag lovar dig, om du ger mig tio år till att leva så kommer jag att ändra mitt liv, inget mer drickande, inga fler bråk, inga våldsamheter, jag blir som en nyfödd människa!, sa mannen till liemannen.

Liemannen funderade en stund och tänkte att detta skulle kunna vara ett bra experiment för att förstå hur människorna fungerar. När han funderat klart sa han:

– Jag ger dig tio år till att leva, men när dagen kommer så får du inte en sekund mer!

Mannen svarade snabbt:

– Jag ger dig mitt ord!

Lika snabbt som han dykt upp så lika snabbt försvann liemannen och den elaka mannens fru kom in i rummet igen och ser sin man sitta på sängkanten och försöker hålla upp en sup. Hans fru försöker stoppa honom men han blir åter våldsam, klär på sig och drar iväg till närmaste bar.

Åren gick och den elaka mannen drack ännu mer, bråkade ännu mer och var ännu mer våldsam mot sin fru och sina barn.

När de tio åren gått, på dagen så var den elaka mannen på väg till baren för en sup. Då dök åter liemannen upp:

- Du vet vem jag är och varför jag har kommit, sa liemannen till mannen.
- Jag vet vem du är och varför du har kommit, men det är inte min tid ännu att följa med dig, sa mannen till liemannen.
- Har du glömt ditt löfte? frågade liemannen.
- Jag är en man av mitt ord, svarade mannen.
- Jag visste att du skulle komma idag och tänkte att jag skulle ta en sista sup innan jag följer med dig, sa mannen till liemannen.
- Jag tror inte att du vägrar mig en sista sup, sa mannen till liemannen.
- Om du vill så följ med mig så bjuder jag dig på en sup, sa mannen till liemannen.

Liemannen funderade en stund och svarade:

- Jag följer med och tar en sup med dig men efter det följer du med mig!

Mannen svarade snabbt:

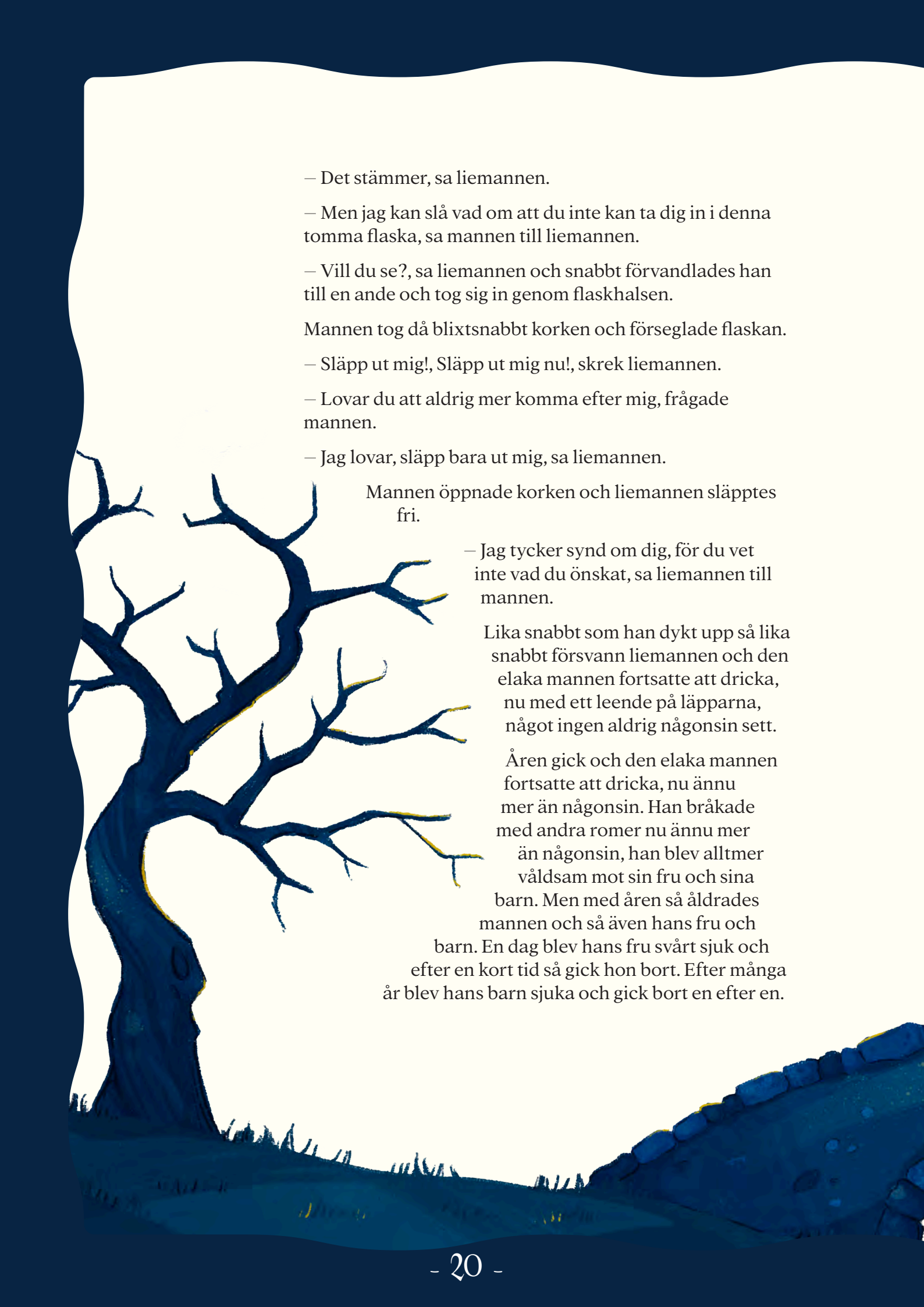
- Jag ger dig mitt ord!

Mannen gick in i baren och beställde en hel flaska åt sig själv och en sup åt liemannen. Mannen drack ur flaskan för det skulle vara hans enda och sista sup i livet. Liemannen hällde i sig supen och muttrade:

- Märkligt att jag inte kommit efter dig tidigare, denna supen tar kål på en!

Efter att mannen druckit ur allt innehåll i flaskan sa han till liemannen:

- Jag är redo att följa med dig nu, men det är en sak som jag tänkt på i alla dessa år.
- Vad?, frågade liemannen.
- Som liemannen så kommer du in vart du vill, eller hur, frågade mannen.

-
- Det stämmer, sa liemannen.
- Men jag kan slå vad om att du inte kan ta dig in i denna tomma flaska, sa mannen till liemannen.
- Vill du se?, sa liemannen och snabbt förvandlades han till en ande och tog sig in genom flaskhalsen.
- Mannen tog då blixtsnabbt korken och förseglade flaskan.
- Släpp ut mig!, Släpp ut mig nu!, skrek liemannen.
- Lovar du att aldrig mer komma efter mig, frågade mannen.
- Jag lovar, släpp bara ut mig, sa liemannen.

Mannen öppnade korken och liemannen släpptes fri.

- Jag tycker synd om dig, för du vet inte vad du önskat, sa liemannen till mannen.

Lika snabbt som han dykt upp så lika snabbt försvann liemannen och den elaka mannen fortsatte att dricka, nu med ett leende på läpparna, något ingen aldrig någonsin sett.

Åren gick och den elaka mannen fortsatte att dricka, nu ännu mer än någonsin. Han bråkade med andra romer nu ännu mer än någonsin, han blev alltmer våldsam mot sin fru och sina barn. Men med åren så åldrades mannen och så även hans fru och barn. En dag blev hans fru svårt sjuk och efter en kort tid så gick hon bort. Efter många år blev hans barn sjuka och gick bort en efter en.

Efter många års drickande hade mannen smärtor i händer, fötter och i sitt hjärta. En dag när mannen nästan var över etthundrafemtio år så kallade han själv på liemannen:

– Kom efter mig, var är du?

– Jag är redo att följa med dig nu!

Liemannen hörde mannens bön och visade sig för mannen. Mannen blev glad av att se liemannen och sa:

– Jag är redo att följa med dig nu, var inte rädd, jag kommer inte att lura dig, bara ta med mig dit du ska.

Liemannen svarade blixtnabbt:

– Jag är en man av mitt ord, jag lovade att aldrig mer komma efter dig!

Mannen bönföll liemannen:

– Jag ber dig, ta med mig nu! Jag är ensam, sjuk och har smärtor i hela kroppen, ta med mig, ta mig!

Liemannen svarade mannen:

– Du har själva valt detta, och liemannen försvann lika snabbt som han dykt upp.

Aldrig mer kom liemannen efter den elaka mannen och ryktet säger att den elaka mannen än idag lever med sina smärtor, ensam och sjuk. ■

Soppa på en spik

Långt ute på landet fanns en liten by där det levde en man med sin familj. Familjen bestod av mannen och hans fru samt fyra barn, två pojkar och två flickor. Mannen arbetade hårt varje dag i den lokala fabriken. Men en dag så stängde fabriken ner sin verksamhet och mannen hade inte längre något arbete.

Dag för dag så funderade mannen över hur han skulle klara av att försörja sin familj.

En dag så tänkte han att han skulle kunna sälja mattor som hans far och farfar gjort för många år sedan. Mannen började sälja mattor och affärerna gick väldigt bra för

honom. Men efter ett tag så gick affärerna sämre och till slut så fanns det knappt någon att sälja mattor till eftersom de flesta i byn hade köpt en matta av mannen.

Mannen tänkte att han måste åka längre ut till andra byar för att kunna fortsätta att sälja sina mattor.

Mannen började att sälja mattor i de kringliggande byarna och hade sålt alla sina mattor förutom en matta. Han tänkte att han skulle gå längre in mot skogen, där skulle han kunna få sålt sin sista matta. Då började molnen att dra ihop sig och regnet öste ner. Regnet gjorde mannen och mattan dyngblöta och han sökte skydd under några träd. I ögonvrån såg han ett litet hus skymta och mannen tänkte att han skulle kunna söka skydd från regnet och kanske få en bit mat. Mannen började att gå mot det lilla huset och när han kommit fram ställde han sin matta utanför huset och knackade på. Mannen hör en hög röst inifrån huset:

– Jag behöver inget och jag har inget att ge!

Mannen knackade ännu en gång på dörren och sa:

– Jag säljer inget och jag behöver inget. Jag vill bara komma in och värma mig tills regnet upphör.

En äldre man öppnade då dörren. Den äldre mannen hade stora öron men var lomhörd så det var därför som han talade så högt.

Mannen klev in i huset och den äldre mannen visade vart han skulle lägga sina blöta kläder för att torka. Mannen satte sig ner vid elden i den öppna spisen för att värma sig. Efter en stunds värmande vid den öppna spisen började mannens mage kurra. Den äldre mannen hörde hur mannens mage kurrade och sa:

– Här finns inget att äta, jag har inte ätit själv på en vecka. När dina kläder torkat så får du gå vidare.

Mannen tänkte en stund och sa:

– Om du är hungrig så kan jag koka en god soppa åt dig, det enda jag behöver är en spik.

Den äldre mannen som var lomhörd sa:

– Vad sa du? En spik, hörde jag rätt? Ska du koka soppa på en spik?

Mannen svarade då:

– Du hörde rätt gamle man, på en spik kommer jag att koka en sådan god soppa som du aldrig smakat i ditt långa liv.

– Hämta mig den största spiken som du har i huset, desto äldre desto bättre, sa mannen.

Den äldre mannen förvånades över det mannen sagt och var nu så nyfiken över hur mannen skulle kunna koka soppa på en spik så han började leta efter en stor spik i huset. Den äldre mannen hittade en stor, gammal och rostig spik som han drog ut ur en träpanel och gick ner till mannen:

– Här är den! Den största spiken i huset. Visa nu hur du kokar soppa på en spik, sa den äldre mannen.

Mannen tog spiken och inspekterade den noggrant och bad den äldre mannen om en gryta.

Den äldre mannen tog fram husets största gryta och fyllde den med vatten och satte den på spisen och eldade under med ved. Mannen väntade tills vattnet börjat koka och släppte ner spiken i det kokande vattnet.

– Det luktar redan gott, sa mannen.

– Kom närmare och känn lukten, sa mannen.

Den äldre mannen kom närmare för att lukta på ångan från grytan och sa:

– Jag känner inte någon lukt!

Mannen svarade då:

Visste du att?

- Soppa var oftast en enkel och lättlagad måltid för romer som levde nomadliv, dvs. i ständig rörelse.
- Romerna levde utanför byarna, i skogarna där det fanns gott om ingredienser för en god och värmande soppa.

– Det är för att det saknas salt, det blir en helt annan smak om det finns salt i.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter salt och sa till mannen:

– Här fanns lite salt, sa den äldre mannen och gav mannen saltet som hällde i saltet i grytan.

– Kom och lukta nu, sa mannen.

– Jag känner fortfarande ingenting, sa den äldre mannen.

– Det är för att det saknas morötter, det blir en helt annan smak med lite morötter i, sa mannen till den äldre mannen.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter några morötter och sa till mannen:

– Här fanns några morötter, sa den äldre mannen och gav mannen morötterna som hackade morötterna och slängde i grytan.

– Kom och lukta nu, sa mannen.

– Jag känner faktiskt lukten, sa den äldre mannen.

– Men det hade varit ännu bättre om vi hade haft några potatisar, sa mannen.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter några potatisar och sa till mannen:

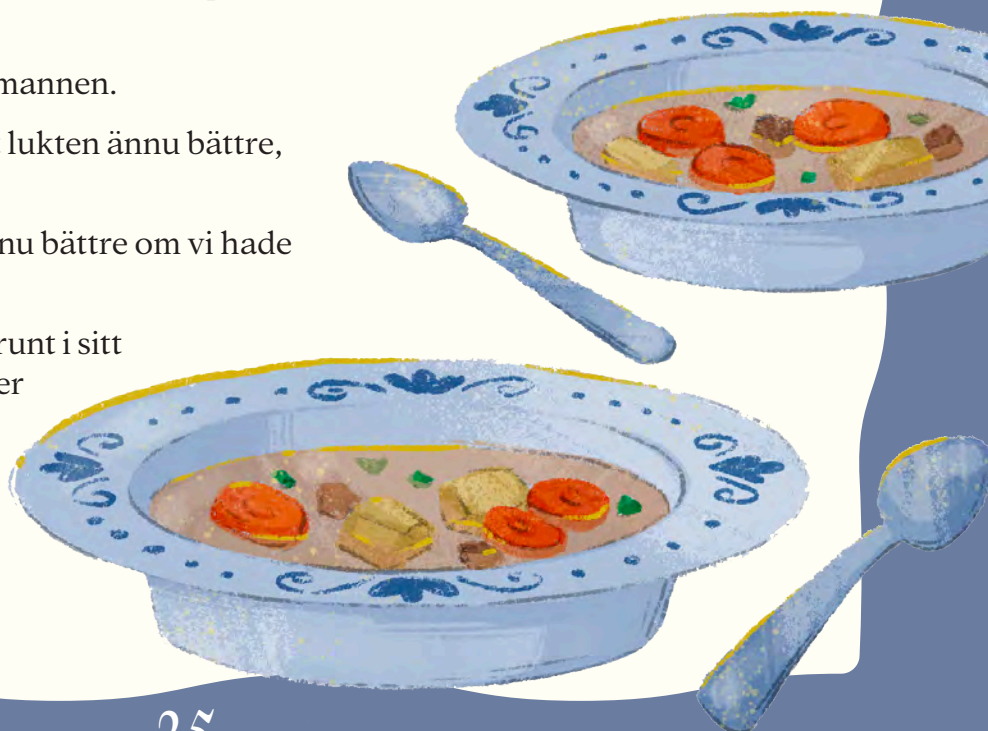
– Här fanns fyra potatisar, sa den äldre mannen och gav mannen potatisarna som hackade potatisarna och slängde i grytan.

– Kom och lukta nu, sa mannen.

– Nu känner jag faktiskt lukten ännu bättre, sa den äldre mannen.

– Men det hade varit ännu bättre om vi hade haft en lök, sa mannen.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter lök och sa till mannen:

– Här fanns en lök, sa den äldre mannen och gav mannen löken som skalade löken och la i grytan.

– Kom och lukta nu, sa mannen.

– Nu känner jag faktiskt lukten mer och mer, sa den äldre mannen.

– Det är synd att vi inte har lite kött, sa mannen.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter kött och sa till mannen:

– Här fanns lite kött, sa den äldre mannen och gav mannen köttet som skar köttet i bitar och la i grytan.

– Kom och lukta nu, sa mannen.

– Lukten är fantastisk!, sa den äldre mannen.

– Maten är snart klar, så kommer du att få smaka av denna fantastiska soppa, sa mannen.

– Det är bara synd att vi inte har bröd till soppan, sa mannen.

Den äldre mannen gick runt i sitt kök och började leta efter bröd och sa till mannen:

– Här fanns en brödbit, sa den äldre mannen och gav mannen brödet som bröt brödet i bitar.

Mannen tog ner grytan från spisen och hällde upp soppan i två tallrikar, en åt den äldre mannen och en åt sig själv. Mannen tog ut spiken ur grytan och gömde den i sin ficka.

Den äldre mannen tog sin sked och smakade soppan:

– Jag har aldrig smakat en bättre soppa i mitt liv! Soppa på en spik, sa den äldre mannen.

Mannen äter sin soppa och doppar brödet i soppan.

Den äldre mannen frågar honom:

– Var är spiken?

Mannen svarade:

– Den smälte i soppan, hela smaken kommer ifrån spiken. Känner du inte smaken av spiken?

– Självklart känner jag smaken av spiken, sa den äldre mannen med en hög röst.

Nu hade mannens kläder hunnit torka och det var dags för mannen att lämna den äldre mannen och bege sig hemåt. Den äldre mannen frågar mannen vad han lämnat utanför dörren och mannen svarade:

– Min herre, det är inte för dig, det är endast för de som har pengar.

Den äldre mannen svarade irriterat:

– Hämta in det du har och visa mig!

Mannen hämtade in sin matta och rullade ut och visade den för den äldre mannen:

– Min herre, jag vill inte sälja den till dig, för jag vet att du inte har några pengar, du har ju inte ätit på en hel vecka.

Den äldre mannen svarade nu ännu mer irriterat:

– Skulle jag inte ha pengar? För hur mycket säljer du dina mattor till de rika i byn?

Mannen svarade:

– Min herre, de rika i byn betalar femhundra för en matta.

Den äldre mannen tog då fram en stor och tjock plånbok och sa till mannen:

– Här har du ettusen för din matta! Ta pengarna och gå härifrån!

Mannen tackade för pengarna och begav sig hemåt till sin familj. Pengarna för den sista mattan räckte till att försörja mannen och hans familj för en lång tid framöver. ■

Tre bröder och deras äventyr

För länge sedan levde tre bröder tillsammans med sina föräldrar. Föräldrarna älskade dem väldigt mycket och de gjorde sitt bästa för att barnen skulle ha ett drägligt liv. De tre bröderna stökade och bråkade ofta men det var enbart broderlig kärlek och aldrig i ondo.

Deras far berättade ofta för dem att de behövde växa upp och bli kloka och respektabla män. Deras far insjuknade efter ett tag och efter ännu ett tag gick han bort. Barnen var fortfarande väldigt unga och förstod ännu inte deras förlust.

Med tiden växte de tre bröderna upp och hjälpte sin mor så gott de kunde med allt som behövdes i deras hem. Deras mor kämpade dag för dag för att försörja sina tre barn genom hårt arbete. En dag insjuknade barnens mor och efter tre dagar gick hon bort. Plötsligt hade de tre bröderna blivit föräldralösa och de hade ingen annan i hela världen som kunde passa på dem eller hjälpa dem.

En kväll efter middagen samlades de tre bröderna runt middagsbordet och samtalade:

– Vi måste lära oss att försörja oss själva, sa den äldsta brodern.

- Men vad ska vi arbeta med, vi har ju aldrig arbetat, sa den mellersta brodern.
- Jag vill att mamma ska vara här, sa den yngste brodern.
- Tyst!, sa den äldste brodern.
- Förstår du inte att vi varken har en mor eller far längre, sa den äldste brodern.
- Nu måste vi klara oss själva, sa den mellersta brodern.

De tre bröderna satt uppe hela natten och diskuterade vad de skulle kunna börja arbeta med för att kunna försörja sig. De kom fram till att de måste splittras och söka sin lycka på tre olika håll i världen. De somnade och när de vaknade på morgonen så åt de upp vad som fanns kvar i huset och förberedde sig för att bege sig ut i världen.

- Jag går åt detta hållet, sa den äldste brodern.
- Jag går rakt fram, sa den mellersta brodern.
- Jag vill stanna, sa den yngste brodern.
- Tyst, din dummer, förstår du inte att vi måste alla fara iväg, sa den äldste brodern.

De tre bröderna tog farväl av varandra och ingen kunde hålla tårarna tillbaka eftersom de aldrig varit utan varandra. De lovade varandra att åter samlas i deras föräldrars hus om exakt ett år. De tre bröderna reste långt ut i världen och slet verkligen för att söka sin lycka. De reste över de stora haven, de stora skogarna och de stora bergen för att nå sin dröm. Året gick snabbt och det var åter dags att samlas i de tre brödernas familjehem. När de såg varandra igen efter ett år var de väldigt glada över att se varandra igen och känslorna välldes fram med tårar och långa kramar.

Efter att de sansat sig gick de in i det tomma huset och gjorde upp en eld i spisen och började att tillaga en middag som de åt tillsammans så som de brukade göra som barn. Efter middagen började de tre bröderna att berätta för varandra vad de upplevt, sett och gjort under det år som gått:

– Jag, mina kära bröder, hamnade i Amerika, sa den äldste brodern.

– Där var alla hus enorma och deras gator var så breda att tio bilar fick plats, sa den äldste brodern.

– Jag fick arbete i ett tvätteri och arbetade hårt, sa den äldste brodern.

– Mannen som ägde tvätteriet ville ge mig tvätteriet men jag berättade att jag måste tillbaka till mina bröder, sa den äldste brodern.

– Som tack gav han mig en present, en matta, sa den äldste brodern.

– Denna matta är från Persien och är verkligen gammal, när du sitter på den så tar den dig dit du vill, sa den äldste brodern.

– Imponerande, sa den mellersta brodern.

– Jag hamnade i Kina, sa den mellersta brodern.

– Där åt alla ris och vart än du såg så var det fullt med människor, sa den mellersta brodern.

– Jag arbetade i ett möbelsnickeri och tillverkade möbler av trä. Olika stolar och bord, sa den mellersta brodern.

– Mannen som ägde snickeriet ville ge mig snickeriet men jag berättade också att jag måste tillbaka till mina bröder, sa den mellersta brodern.

– Som tack gav han mig en present, en spegel, sa den mellersta brodern.

– Denna spegel är över ettusen år gammal och när man tittar i den så kan man se allt som händer ute i världen, sa den mellersta brodern.

- Verkligen imponerande, sa den yngste brodern.
- Vart hamnade du?, frågade den äldste brodern sin yngste bror.
- Jag hamnade i Afrika, sa den yngste brodern.
- Där var de flesta människorna mörkare än oss och många levde i skogen och bar knappt några kläder eftersom det var så otroligt varmt och det fanns nästan inget rent vatten, sa den yngste brodern.
- Jag arbetade med att gräva kanaler för att folket i byarna skulle få rent vatten, sa den yngste brodern.
- Mannen som ägde byggfirman ville ge mig byggfirman men jag berättade också att jag måste tillbaka till mina bröder, sa den yngste brodern.
- Mannen klättrade då upp i ett stort träd och plockade ett stort rött äpple som han gav mig i present, sa den yngste brodern.
- Äpplet botar sjuka människor, sa den yngste brodern.
- Äpplet ger åter liv åt de döda, sa den yngste brodern.
- Nu skojar du med oss, sa den äldste brodern.
- Nej, allt jag sagt är sant, sa den yngste brodern.

När de tre bröderna berättat för varandra vad de upplevt, sett och gjort samt visat för varandra deras olika presenter hade de inte så mycket mer att berätta.

- Vad ska vi göra nu?, frågade den mellersta brodern.
- Hämta din spegel så ser vi vad som händer i världen, vi kanske ser några andra romer, sa den äldste brodern.

De tre bröderna tittade i spegeln och såg vad som hände i världen: krig, förödelse, sjukdomar, fester och glädje, bråk och stök. Längre in i spegeln såg de ett land långt borta där alla människor grät, alla grät för en enda person. När de tittade ännu

närmare såg de att människorna grät för sin prinsessa för prinsessan var svårt sjuk och låg på sin dödsbädd. De tre bröderna såg även hur prinsessans far, kungen bönfall folket för att söka efter en botgörare som kunde bota hans dotter. Kungen lovade att ge den som kunde bota hans dotter allt den personen önskade sig.

– Titta vilken synd, säger den mellersta brodern.

– Kom så far vi iväg och botar henne, sa den äldste brodern.

De tre bröderna satte sig på mattan som omedelbart tog dem dit de önskat, till landet där prinsessan låg sjuk. När de kom fram klev de av mattan och började gå mot slottet där flera vakter stod utanför porten:

– Vad gör ni här?, frågade en av vakterna.

– Vi har kommit för att bota prinsessan, sa den äldste brodern.

Vakterna började att skratta och sa:

– Har ni smutsiga romer kommit för att bota vår prinsessa? Gå härifrån fort!, ropade vakterna.

Just då gick kungen förbi porten och hörde rösterna utanför porten.

– Vad händer här, vem är dessa pojkar?, frågade kungen sina vakter.

– Ers höghet, dessa romer ljuger att de kan bota er dotter, men vi vet ju hur romerna bara ljuger, sa en av vakterna.

– Släpp in dem, de kanske verkligen kan bota min dotter, sa kungen.

Vakterna öppnade porten för de tre bröderna som visades in till det rum där prinsessan låg på sin dödsbädd. Kungen ställde sig framför dem och sa:

– Om ni inte botar min dotter så kommer ni att kastas i elden!

Visste du att?

- Försäljning av mattor och tavlor var en av romernas främsta inkomstkällor under flera århundraden då de levde som nomader.
- I flera länder försörjer sig romer idag på att sälja frukter på torg och marknader.

De tre bröderna klev in i sovrummet där prinsessan låg i sin säng och när de såg henne blev de förstummade av hennes skönhet. De tre bröderna såg varandra i ögonen och den äldste brodern vände sig till kungen och sa:

– Ers höghet, kan du lämna oss ensamma med din dotter, så att vi kan bota henne?

Kungen lämnade de tre bröderna ensamma med prinsessan och den yngste brodern tog fram sitt röda äpple ur sin ficka och skar den i mindre bitar. Bitarna stoppade han försiktigt i prinsessans mun. Nu väntade de tre bröderna spánt på att prinsessan skulle tillfriskna, vakna och öppna ögonen, visa något tecken på uppvaknande men inget hände. Av rädsla för vad som väntade dem om de misslyckades så började nu de tre bröderna att bråka med varandra:

– Du och ditt dumma äpple! Se vart det har tagit oss! sa den äldste brodern till sin yngste bror.

– Och se du nu var din dumma matta lämnat oss! sa den mellersta brodern till sin äldre bror.

Kungen hörde de höga rösterna inifrån sovrummet och steg in och såg hur de tre bröderna bråkade men när han såg vad som skedde bakom dem så blev han helt stum. Hans dotter hade vaknat och tillfrisknat. Under allt bråk och stök mellan de tre bröderna så hade ingen lagt märke att prinsessan tillfrisknat och vaknat efter att ha ätit äpplet.

Prinsessan frågade sin far:

– Far, vem är dessa pojkar? Och vad gör de i mitt rum? Jag är hungrig, såg åt dem att tillaga en måltid åt mig!

De tre bröderna vände sig om och när de såg att prinsessan tillfrisknat blev även de först helt stumma av förvåning men sedan började de skratta och var väldigt glada. När de sansat sig så sa kungen till dem:

– Jag håller mitt ord! Berätta för mig vad ni önskar för att ni har botat min dotter. Pengar, guld, jag ger er allt vad ni önskar!

De tre bröderna såg varandra i ögonen och vände sig till kungen och sa:

– Ers höghet, vi önskar att gifta oss med er dotter.

Kungen hade inte tänkt sig att någon av de tre bröderna skulle gifta sig med hans dotter men han frågade ändå sin dotter vem hon skulle vilja gifta sig med och det var ett svårt beslut eftersom alla tre bröder var lika vackra. Kungen frågade de tre bröderna:

– Och vem av er ska gifta er med min dotter? Hon kan ju inte gifta sig med er alla tre! En av er får träda fram.

De tre bröderna började att fundera över att kungen faktiskt hade rätt och att bara en av bröderna skulle kunna gifta sig med prinsessan men vem av dem skulle det bli?

– Det var min matta som tog oss hit, sa den äldste brodern.

– Och min spegel visade oss prinsessan, utan spegeln hade vi inte ens känt till om prinsessan, sa den mellersta brodern.

– Men utan min matta skulle vi aldrig hamnat här, sa den äldste brodern.

Den yngste brodern stod tyst och lyssnade till sina äldre bröders tjafsande och sa till dem:

– Men utan mitt äpple skulle inte prinsessan tillfriskna.

Kungen som nu intresserat lyssnat till brödernas argument sa till de tre bröderna:

– Alla har rätt och alla har varit beroende av varandra för att komma hit men det hjälper varken mig eller er, ni måste välja ut en som ska gifta sig med min dotter.

Då frågade den yngste brodern sin äldste bror:

– Min käre bror, har du kvar din matta?

– Ja, det har jag, svarade han.

Den yngste brodern ställde samma fråga till sin mellersta bror:

– Min käre bror, har du kvar din spegel?

– Ja, det har jag, svarade han.

Och då sa den yngste brodern:

– Mina kära bröder, har jag kvar mitt äpple?

De två äldre bröderna såg på varandra och funderade ett tag och sa sedan till sin yngste bror:

– Du, vår käre bror har mest rätt att gifta dig med prinsessan och vi lyckönskar dig i ditt äktenskap med henne!

De två bröderna vände sig till kungen och meddelade vilket beslut de kommit fram till.

Kungen sneglade på prinsessan för att få ett svar och hon nickade med huvudet och ett litet leende avslöjade hennes glädje över att det blivit rätt beslut.

Kungen ställde till med ett stort bröllop för sin svärson och dotter och de två äldre bröderna fann med tiden även deras livskärlekar och de tre bröderna och deras fruar levde alla tillsammans lyckliga i alla sina dagar. ■

Berättelser

Den fjärde Spiken

Guds kärlek till romer

Romer världen över är religiösa och tror på Gud. Alla romer har inte samma religion men tror på Gud. I alla religioner finns det olika namn för Gud och i denna berättelse har vi valt ut en gammal berättelse om Jesus och den fjärde spiken.

Denna berättelse är väldigt gammal och återges av romer i hela världen men ingen vet om det enbart är en berättelse eller om det finns en sanning bakom berättelsen.

Berättelsen handlar om Jesus och den fjärde spiken.

När Jesus skulle korsfästas i Jerusalem för över två tusen år sedan sägs det att soldaterna som ledde Jesus med korset till platsen för korsfästelsen bar en hink med fyra spik i.

En spik var för att slå i Jesus högra hand.

En spik var för att slå i Jesus vänstra hand.

En spik var för att slå i Jesus båda fötter.

Och den sista, den fjärde spiken, var för att slå i Jesus hjärta.

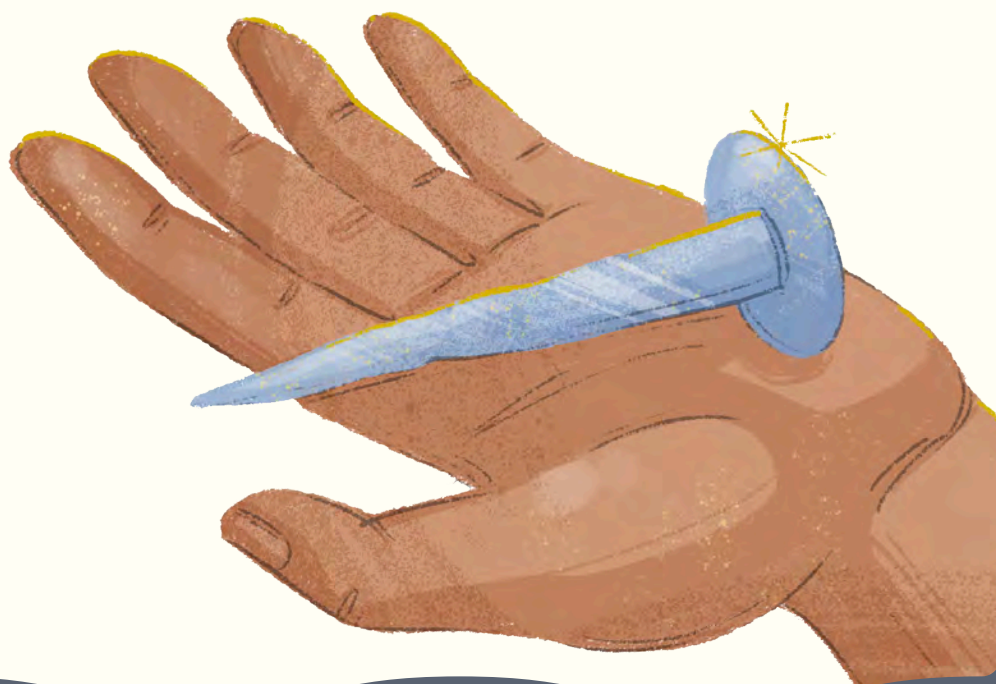
Bland romer återges berättelsen om den romska kvinna som följde Jesus väg mot sin egen korsfästelse med stor sorg i hjärtat. Kvinnan såg Jesus lidande, bärandes på ett stort kors i trä mot sin egen korsfästelse. Kvinnan gick längs med soldaterna och hörde deras konversationer och tankar om spikarna.

När kvinnan hört vad soldaterna tänkte använda spikarna till tänkte hon att hon måste göra nåt för att göra Jesus lidande mindre.

Medan soldaterna gick och skrek och ropade åt Jesus så tog kvinnan en av spikarna ur hinken utan att soldaterna la märke till henne.

När soldaterna och Jesus kommit fram till den plats där Jesus skulle korsfästas slog soldaterna i de tre spikarna men när de skulle slå i den fjärde spiken i Jesus hjärta så kunde de inte utföra det eftersom spiken saknades.

Sedan dess, återges i romernas berättelser att Gud älskar dem och förlåter dem för deras synder. ■

Jag lagar mat

Recept på omelett

Detta är en enkel måltid som jag lagar när kommer hem ensam från skolan.

**För denna omelett behöver du
(1–2 personer):**

4 ägg
½ gul lök
1 tomat
100 gr skinka
½ paprika

50 gr ost
2 msk olja
1 tsk peppar
1 tsk salt

Gör så här:

- Hacka löken fint
- Skär skinkan, osten, tomaten och paprikan i fina tunna strimlor
- Häll i allt i en skål och rör om
- Häll i 1 msk olja
- Häll i salt och peppar
- Rör om med en gaffel
- Knäck äggen och häll i skålen och rör om med gaffeln
- Häll i 1 msk olja i stekpannan
- Häll i allt från skålen i stekpannan
- Stek två – tre minuter
- Vänd omeletten i stekpannan
- Stek två – tre minuter

När omeletten fått lite färg och äggen är fasta är omeletten klar.

Servera på en tallrik och dekorera med valfria blad.

Smaklig måltid! ■

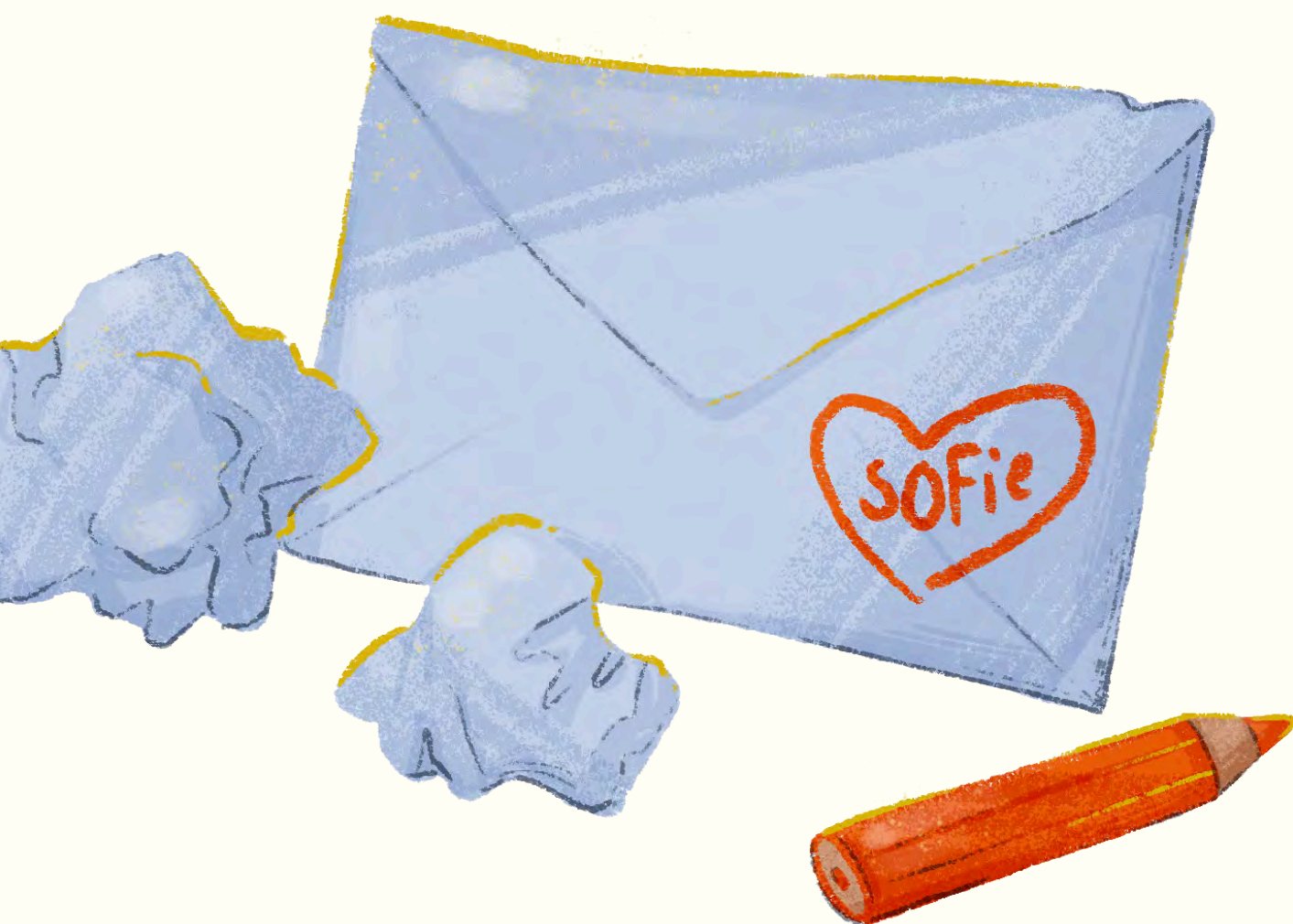
Jag älskar henne men hon ser mig inte ens

Jag heter Sergej och är tretton år gammal. I min klass finns en tjej, Sofie. Jag vet inte vad det är, men när jag ser henne så känner jag nåt, jag vet inte vad det är, det är svårt att förklara hur jag känner. Jag tror att jag är kär i henne. Hon är vacker, har långt blont hår, blåa ögon, hon är lång men inte för lång. Varje gång hon passerar mig så luktar hon så gott. Hennes röst är mjuk och hennes läppar är små. Jag vet inte hur jag ska berätta för henne hur mycket jag älskar henne.

Jag har aldrig berättat för henne att jag älskar henne eller hur jag känner för henne. Jag är rädd för att hon kommer att skratta åt mig, eller genera mig. Hur ska jag berätta för henne, hur länge ska jag hålla det för mig själv?

Sofie sitter två bänkar framför mig och jag kan inte sluta att titta på henne. Jag är rädd för att någon kommer att märka att jag stirrar på henne. Ibland har jag svårt för att koncentrera mig och göra mitt skolarbete för mina tankar är någon annanstans. Jag tänker på Sofie. Jag vet inte ens om hon sett mig eller ens vet om att vi går i samma klass. Ibland tänker jag på om jag skulle skriva ett hemligt brev till henne och lägga det i hennes väska, när ingen ser på. I brevet skulle jag berätta om alla mina känslor för henne, hur mycket jag älskar henne, att jag vill vara tillsammans med henne, att jag vill berätta för alla att vi är tillsammans, jag vill, jag vill...

Men sen tänker jag på om hon läser brevet och börjar skratta, eller om hon visar brevet för de andra i klassen och alla skrattar åt mig. Då skulle jag inte visa mig mer i skolan. Jag måste göra nåt för att Sofie ska veta om mina känslor för henne. Jag måste berätta för henne. Jag måste samla all min kraft och berätta för henne. Imorgon, eller i övermorgon. Denna vecka. Jag vet inte vad jag ska göra. ■

Kvinnan i duschen

För länge sedan levde en man med sin fru och de hade ofta gäster hemma i sitt hus. Gästerna kom ofta för be om hjälp i olika situationer av mannen då han var en klok och rådgivande man.

Mannen hette Milan.

En dag ringde det på telefonen och Milan svarade, det var en gammal vän som hette Sivert.

– Hej Milan, det är Sivert. Jag skulle vilja komma hem till dig för att diskutera ett problem som jag hamnat i, och du är den enda som kan hjälpa mig ur knipan.

Milan svarade Sivert:

– Hej Sivert, kom när du vill min broder, mitt hem är alltid öppet.

Milan la på och började laga mat i köket, en soppa. Han började bereda allt det han behövde och märkte att han saknade morötter. Milan letade i hela köket efter morötter men hittade inte en enda morot. Milan tänkte då att han måste åka iväg och köpa morötter för utan morötter i soppan blir det inte riktigt den smak han ville ha.

Milan tar på sig sin jacka och hatt och ropar åt sin fru:

– Jag åker till affären!

Frun som precis klivit in i duschen och satt på vattnet
hörde inte vad Milan ropat.

Milan går ut genom ytterdörren och stänger
igen men dörren stänger inte helt igen, vilket
Milan inte märker. Milan sätter sig i sin bil och
åker iväg till den lokala mataffären.

Kort därefter anländer Sivert i sin bil
som han parkerar utanför Milans hus.
Sivert går fram till huset och knackar
på dörren, men det är ingen
som öppnar. Sivert knackar
på dörren en gång till men
det är fortfarande ingen
som öppnar dörren. Då
Sivert ser att dörren inte
är helt stängd så tar han
tag i handtaget och öppnar
dörren och kliver in i huset. Väl
inne i huset ropar Sivert:

– Milan, det är jag Sivert!

Sivert går längre in i huset och hör att
någon står i duschen. Sivert tror nu att
det är Milan som duschar. Då kliver Milans fru
ur duschen och ut ur badrummet på väg mot sitt
sovrum.

När hon såg Sivert började hon skrika, skrika och
skyler sitt hår.

Sivert ser den nakna kvinnan och han började också
att skrika och blev helt röd i ansiktet, generad och
skamfull. Sivert springer ut ur huset. I all hast och i
chock glömmar han bort sin bil och springer bara
iväg, långt ifrån Milans hus.

Nu kommer Milan hem och ser Siverts bil som står parkerad utanför hans hus.

– Vad bra att Sivert kommit, nu kan vi äta soppan tillsammans, tänkte Milan för sig själv.

När Milan klivit in i huset börjar han att leta efter Sivert. Milan ser sin fru i en handduk virad om hennes kropp men ser på hennes ansikte att nåt är fel.

– Vad har hänt? frågade Milan sin fru.

– Inget, inget alls, jag såg en stor svart råtta i huset när jag duschade och jag skrek av rädsla, svarade frun.

– Har du inte sett Sivert? Hans bil står parkerad utanför, frågade Milan sin fru.

– Nej, nej, nej, inte alls, ingen har varit här!, svarade frun.

– Konstigt, sa Milan.

– Hans bil står ju utanför, sa Milan.

Av den stora chocken och kanske ännu mer på grund av den stora skammen som det innebär att se den nakna kvinnan så återvände Sivert aldrig mer till Milan för att be om hjälp med sina problem. Och bilen hämtades av Siverts son en kväll några dagar efter. ■

Mecka med bilar

Steven är en romsk ung kille som går första året på gymnasiet. Han går fordonsprogrammet och lär sig att bli bilmekaniker. Steven har ett stort intresse för bilar och det har han haft sedan han var en liten pojke. När han var liten så lekte han inte med bilar som andra barn. Han ville veta hur de fungerade, hur de kördes och vad som höll ihop dem. Han tog ofta isär bilarna och alla de små delarna satte han sedan ihop igen.

Det är just det han gör nu i skolan, men med riktiga bilar. I skolan lär han sig hur man byter bromsar, hur man byter däck, hur man riktar en dörr när det skadats och många andra saker som du behöver kunna som bilmekaniker.

Steven vill starta en egen firma efter att han tagit studenten.

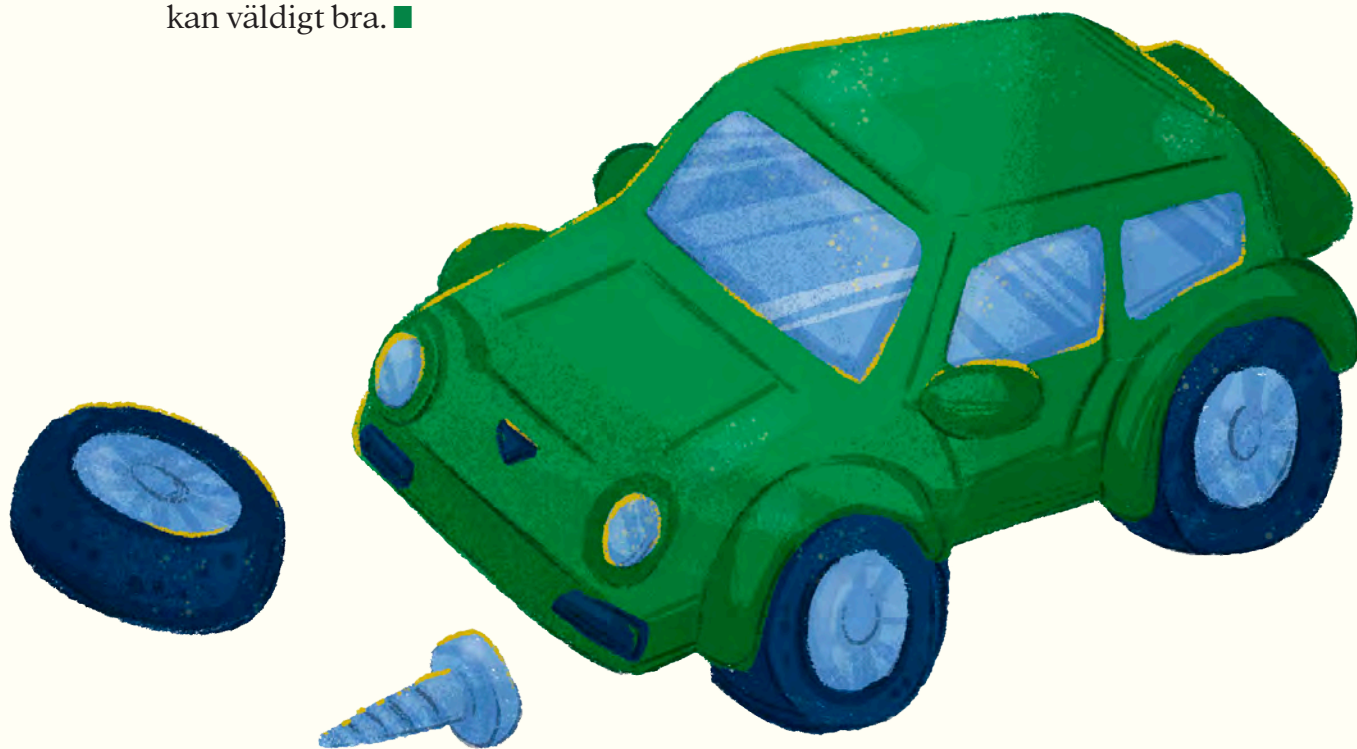
Steven har sju bröder, både yngre och äldre. Hans dröm är att öppna en firma med sina bröder där de kan tvätta bilar, laga bilar och även sälja bilar. Stevens far har sålt bilar i många år och Steven har ofta följt med när hans pappa köpt bilar. På somrarna kör Steven ut med sin pappa, ofta tre, fyra veckor för att köpa flera bilar som de kan laga och sedan sälja vidare.

Stevens far har en lastbil med släp som kan transportera sju, åtta bilar på en gång. Steven älskar att följa med sin pappa på hans bilaffärsresor. Steven lär sig hur människor tar hand om sina bilar och ofta tittar Steven på bilarnas motorer för att se eller höra eventuella fel.

Nära Stevens hem har hans pappa och äldre bröder en mindre verkstad där de tvättar bilar, byter däck och lagar småfel på bilarna.

På andra sidan av staden har Stevens far en liten firma där de visar bilarna och även säljer dem.

Men Stevens dröm är att kunna öppna en stor firma där allt finns samlat. Där de kan tvätta bilar, laga och sälja bilar. Steven känner till att det krävs mycket hårt arbete och det behövs mycket pengar men detta är en affärsverksamhet som Steven och hans familj kan väldigt bra. ■

Min dag på Disney- land

- Sonjas berättelse

När jag var sex år gammal så reste jag med min far och mor till Disneyland i Paris. Vi åkte bil från Sverige och det tog en hel dag och en hel natt för att komma fram. Vi reste tillsammans med min fars bröder och deras familjer och min mors systrar och deras familjer. Vi var ett stort sällskap. Min far hade bokat ett stort och jättefint hotell inne i Disneyland. Inne i hotellet fanns en stor pool. Vartän jag vände mig så såg jag mina favoritfigurer, Musse, Mimmi och Kalle och alla de andra kända figurerna i alla sagor som jag sett på TV. Första kvällen samlades hela familjen för att gå och äta middag inne i Disney Village. Där fanns alla restauranger samlade. Min far beställde åt hela familjen att äta så mycket de kunde ur en amerikansk

buffé. Buffén innehöll, kött, revben, bönor, grönsaker, pizza, hamburgare, potatismos, potatis, majs, glass och läsk i alla smaker och färger.

Efter middagen tog vi en promenad och gick igenom flera parker runtomkring. Efter det gick vi och la oss. När vi vaknade på morgonen gick vi ner för att äta frukost. Jag har aldrig sett så många människor äta frukost samtidigt, minst ettusen. Efter frukosten förberedde vi oss för att besöka Disneyland. När vi kommit fram till kassan fick vi alla ett armband som vi skulle visa för att släppas in på karuseller och andra attraktioner. Min far sa till sina bröder och svågrar att vi skulle behöva dela på oss i tre grupper eftersom vi var alltför många i sällskapet och det

skulle bli svårt att åka karusellerna. Efter två, tre timmar samlades vi igen och vi gick för att ta ett foto. Just då gick Musse Pigg förbi och min far sprang efter för att få honom att ta bilden med oss.

Efter den första dagen i parken samlades vi på hotellet och alla vi tjejer gick ner till poolen för att bada och alla killarna gick till spelhallarna.

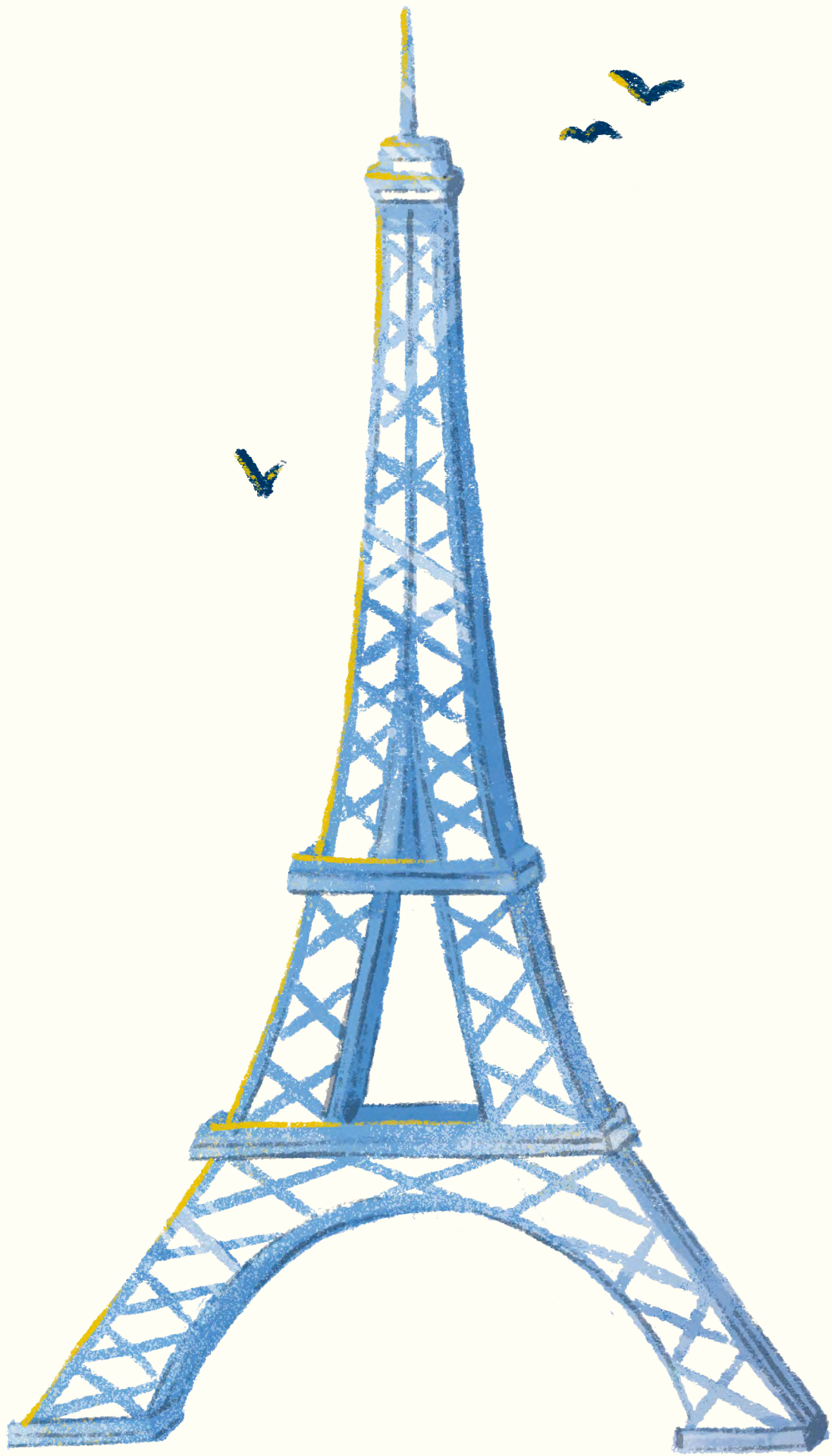
Den kvällen var vi alla så trötta så alla somnade innan klockan var elva på kvällen.

Den andra dagen besökte vi Disneyland igen men nu på den andra sidan, där de gör filmerna. Där kunde vi se hur de gör filmerna, när det brinner eller städer översvämmas. Vi fick även se hur två, tre bilar körde väldigt fort och krockade i varandra. Vi gick även in i en biograf men detta var ingen vanlig biograf. I biografen trodde man att man var en del av filmen, stolarna vibrerade, det blåste varm och kall luft om det visades varmt eller kallt på bioduken. Det var häftigt!

Den tredje dagen reste vi alla till Paris och där besökte vi Eiffeltornet och den stora domkyrkan Notre Dame. Min far tog oss till en stor bro där det fanns tusentals låsta lås på brosidorna. Vi köpte alla varsitt lås och låste på brosidorna. Detta var en symbolisk handling för att visa att vår kärlek till varandra var låsta, som låsen på bron.

Den fjärde dagen började vår resa hemåt till Sverige. Men min farbröder ville stanna i Hamburg för att titta på skor åt sig själva och åt mina fastrar. Och för att äta currywurst. Det är en korv med mycket curry och ketchup och det smakar jättegott. Vi stannade en natt i Tyskland och efter det fortsatte vår resa hem till Sverige.

Jag har varit i Paris och på Disneyland med mina föräldrar och syskon ytterligare två gånger men jag glömmer aldrig mitt första besök till Disneyland Paris. ■

Min far sålde mattor

Många romer har i flera år sålt mattor. Detta var en viktig inkomstkälla. Vissa romer sålde äkta mattor som var dyra och andra romer sålde billigare mattor. De dyrare mattorna var handknutna i Iran och kallades för persiska mattor och de billigare mattorna var fabriksstillverkade i Belgien och kallades för belgiska mattor. Min far sålde persiska mattor.

Varje vår när blommorna började blomma ut och dagarna var längre än kvällarna så åkte min far ut för att sälja persiska mattor. Han köpte dem av de stora mattgrossisterna som hämtade dem i Iran och valde noggrant ut vilka var bra och lätta att sälja. De mindre mattorna kallades för briko, det var lättplacerade mattor som passade alla hem. De var varken för stora eller för små. Mattorna var färgrika och vackra att se på. Vissa mattor hade sago- eller bibliska motiv och dessa mattor var betydligt dyrare än de andra mattorna. Dessa mattor

hade tillverkarens signatur inknutet i mattan. De bästa mattorna hade över en miljon knutar per kvadratmeter. Varje matta var namngiven efter vilken stad den var tillverkad i:

Ghom, Isfahan, Mashad, Tabriz, Keshan, Nain och många flera namn. Detta var alla byar eller städer i Iran. Mattorna var knutna i den bästa bomullen och de allra bästa mattorna var knutna i bomull och silke eller helt i silke. Det fanns även mattor som var knutna i silver- eller guldtråd. Dessa mattor fanns ofta på museer eller i väldigt välbärgade hem.

En bra matta hade så många knutar att även om du vände på mattan så var den fortfarande lika vacker. Min far brukade säga till sina kunder att de inte bara köpte en matta utan två: En för vintern, det var den varma och fina sidan som värmer fötterna när det är kallt och en för sommaren, det var den kalla baksidan som kyler ned fötterna när det är varmt.

En äkta matta ska ligga på golvet och användas och gås på. Med åren så blir den äkta mattan bara vackrare och värdet stiger. Beroende på hur gammal mattan är så namnges dem: vintage, semi-old, old. En äkta matta som använts i över femtio år eller mer kan säljas för mer än vad den köptes för.

Affärerna med äkta mattor gick bra för romerna. Men när de började visa på TV hur barn tvingas knuta mattorna i Iran så förlorade många människor intresset för persiska mattor. Det finns fortfarande romer som säljer mattor men inte i samma omfattning som förr.

Min far lärde mig att sälja mattor när jag var fem år gammal. Han gav mig dörrmattor som jag skulle sälja. Jag gick från dörr till dörr och knackade på folks hem och när de såg lille mig och den mattan jag visade så köpte de flesta mattorna av mig för att de tyckte synd om mig. Jag skulle inte skicka iväg mina barn för att sälja mattor idag. Men det var andra tider förr. ■

Ingen ville ge mamma jobb

Min mamma är hemmafru. Min mamma har jobbat med hushållsarbete i hela sitt liv. När hon var ung tjej och bodde hemma så städade hon, lagade mat och tvättade kläder. När hon gifte sig med min pappa fick hon klä sig i romska kläder och min farmor knöt en huvudduk på hennes huvud. Min mamma kände aldrig att hon var tvungen att gå i romska kläder.

Så hade även hennes mamma och min mammas systrar gjort, så det var inget konstigt. När vi barn föddes en efter en så växte vår familj och min mamma hade mycket mer arbete i hemmet att göra.

Min pappa ägde ett stort företag och min mamma behövde inte arbeta. Hennes arbete med familj, barn och hem var tillräckligt. Men när min far blivit äldre och sjuk så hade han inte samma kraft att driva sitt företag som tidigare. Min mamma bestämde sig då för att söka arbete.

Min mamma gick till flera arbetsgivare men så fort de såg hennes kläder och huvudduk så sa de att det inte fanns någon plats just nu eller att återkomma om ett halvår.

Min mamma förstod att arbetsgivarna inte ville anställa henne på grund av hennes kläder och huvudduk men ville inte ge upp sin romska identitet.

Hon sa alltid:

– Vill någon anställa mig, så anställer dom mig trots mina romska kläder!

Efter över tjugo sökta arbetsplatser och inte en enda kallelse för intervju så vände sig min mamma till Arbetsförmedlingen för stöd.

När Arbetsförmedlingen såg min mamma så sa de att hon skulle behöva byta kläder och ta av huvudduken om hon någonsin skulle få ett jobb.

– Aldrig!, sa min mamma.

– Förstår ni inte att min huvudduk visar att jag är en gift kvinna, sa min mamma.

– I min kultur finns inte att bära byxor, jag måste bära en lång kjol, sa min mamma.

– Då kan vi inte hjälpa dig, sa Arbetsförmedlingen.

Det gick en lång tid innan min mamma äntligen fick ett jobb. Hon och jag öppnade ett litet café där vi sålde lunchmackor. Min mamma stod i köket och gjorde mackorna och jag stod framme i kassan. ■

Musiken är min röst - genom den är jag inte blyg

Musiken är mitt liv. När jag sjunger så känner jag mig fri, jag känner mig glad och jag skäms inte för att berätta hur mitt hjärta känner.

Så säger Markisa, en romsk tjej som sjungit sedan hon var 3 år. Idag är hon 17 år och går på musiklinjen på gymnasiet. Hon vill vidareutbilda sig när hon slutar gymnasiet om 1 år.

Markisa visste redan när hon var 2 – 3 år att hon ville sjunga. Hon sjöng alltid. Hemma, i skolan, på festerna. Så länge Markisa kan minnas, så minns hon att hon sjöng.

– Jag fick alltid sjunga på festerna, säger Markisa.

– Och jag blev alltid så glad, jag kände mig på rätt plats.

Markisas stora dröm är att vara med på Melodifestivalen och hamna i finalen.

– Jag vågar inte ens tänka på vad jag hade gjort om jag hade vunnit Melodifestivalen, säger Markisa.

Markisa har bara en syster. Hennes syster tycker också om att sjunga men bara för sig själv.

– Jag vill vara i centrum, så att folk ser och hör mig, säger Markisa.

Nästa år tar Markisa studenten och hon söker redan nu för att komma in på Musikhögskolan. Hon är heller inte rädd för att söka i andra länder om det behövs.

– Jag letar även skolor i USA och England, där vet jag att chansen är större att nå dit där jag vill nå, säger Markisa.

Markisas föräldrar står bakom henne och vill inte hindra henne från att nå sin dröm. När vi frågar dem hur de ser på om Markisa börjar studera i ett annat land säger de:

– Vi vet att det blir svårt, men vi vill inte stå i vägen för hennes mål och dröm. Idag när vi har Facetime är det enkelt att ses även om Markisa hamnar i USA eller London. Det är även enklare idag att sätta sig på ett flyg och träffa henne inom ett par timmar.

Vi önskar Markisa lycka till och hoppas att hon når sin dröm. ■

När jag kommer hem från skolan - Jankos berättelse

Janko är en pojke och bor i en mellanstor stad i Sverige. Han går i fjärde klass.

Janko gillar att gå i skolan och han har flera kompisar som han umgås med varje dag. När Janko kommer hem så hjälper hans mamma honom med läxorna.

Efter läxorna så lagar hans mamma mat. Och medan maten lagas så spelar Janko X-box. Han får lov att spela en timme om dagen.

Janko har två äldre bröder. Dom kommer hem senare för de går i en annan skola. När alla barnen är hemma så kallar mamma på dem för att äta.

Jankos pappa arbetar och kommer hem sent idag. Pappa blir alltid glad när han ser alla sina barn runt matbordet och tillsammans.

Janko har en kompis, Dani. Han är mer än bara en kompis, han är som en bror för Janko.

Dani kommer ofta hem till Janko och de äter tillsammans, gör läxorna tillsammans och spelar ofta X-box tillsammans. Men idag är Dani förkyld och han var inte i skolan heller.

Janko gillar att resa. Detta år ska familjen resa till Danmark, där ska de besöka Legoland. Janko har sparat sina pengar i två år för att ha på Legoland.

Janko sparar alla sina pengar som han får av sina föräldrar. Janko pantar burkar som familjen druckit ur. Detta år önskade Janko sig pengar istället för presenter som julklapp. Alla pengar sparar han för Legoland.

Efter maten ser Janko på TV med sina bröder och med sin pappa. Det är en bra film och Jankos pappa har köpt popcorn och godis.

Idag är det fredag och imorgon är det ingen skola. Jankos pappa är också ledig. Filmen går och Janko äter popcorn och dricker läsk.

Janko är sömning och hinner inte se hela filmen för han somnar på soffan. Jankos pappa lägger Janko i Jankos säng på ovanvåningen.

Nästa morgon vaknar Janko och går och tvättar sig. Efter det går han ner till köket. Där väntar mamma honom med frukost.

På bordet är det dukat med kokta ägg, fattiga riddare, skinka, ost, smör, vatten, tomat, mjölk och fil.

Janko äter frukost med sin familj och efter frukost förbereder familjen sig för en tur på stan. ■

De dödas dag

När vi går till kyrkogården

V

arje år, den första november så samlas alla romer i världen på kyrkogården för att tända ljus och minnas de döda. Detta kallas De dödas dag.

Romerna lever i hela världen och denna dag ser olika ut beroende på vart man befinner sig.

Det finns de romer som hämtar mat och dryck och äter och dricker ute på kyrkogården.

Det finns de romer som tänder ljus, rengör gravstenen och placerar ut många blommor.

Vi förbereder oss redan på

morgonen. Vi åker in till stan och köper de blommor som de döda tyckte om. Vi köper de drycker de drack och vi köper jättemånga ljus.

Den dagen pratar vi extra mycket om de människor som inte finns längre bland oss, hur våra liv såg ut när de var med oss och hur våra liv är utan dem.

När det börjar mörkna och solen har gått ner så samlas hela familjen och vi åker tillsammans ut till kyrkogården. Där tänder vi alla ljusen, över hundra ljus tänds, vi placerar ut blommorna i vaser och häller ut de drycker som de som inte är längre med oss tyckte om. Vi häller ut dryckerna över gravstenen eller vid sidan om.

Ibland så sjunger vi också, de låtar som de som inte längre är med oss gillade.

Vi tvättar och rengör gravstenar, stora som små. De större gravstenarna tar lång tid att rengöra och oftast är det någon som gör det i förväg.

När vi är klara så åker vi inte direkt hem utan vi åker till ett café eller en restaurang och där samlas vi och äter tillsammans och tänker på de människor som inte längre finns bland oss. ■

Innehåll

Den starkaste i skogen	4
Fisken och de tre önskingarna	8
Jävla zigenarungar	12
Mannen och döden	16
Soppa på en spik	22
Tre bröder	28
Den fjärde spiken – Guds kärlek till romer	38
Jag lagar mat – recept på omelett	40
Jag älskar henne, men hon ser mig inte ens	42
Kvinnan i duschen	44
Mecka med bilar	48
Min dag på Disneyland – Sonjas berättelse	50
Min far sålde mattor	54
Min mamma jobbar inte på ICA	56
Musiken är min röst – genom den är jag inte blyg	58
När jag kommer hem från skolan – Jankos berättelse	60
De dödas dag – när vi går till kyrkogården	62

Sagorna är nedtecknade av: **Sissi Jovanovic**

Berättelserna är nedtecknade av: **Erlend Kaldaras Nikolizsson**

Illustrationer: **Linnéa Elisabeth Johansson**

Grafisk form: **Torkel Edenborg**

ISBN: 978-91-990092-0-9

© Romska Kulturcentret i Malmö 2023

Romska sagor och berättelser

Romska sagor och berättelser, är en bok som återger gamla romska sagor som berättats i tusentals år runt lägerelden, för att öka självkänslan, för att dämpa tristessen, och inte minst för att föra sagoberättandets arv vidare till nästa generationer. Från romernas utvandring i norra Indien till idag har sagor varit en viktig kulturbärare och en metod för att bevara romska traditioner, levnadssätt och en viktig faktor för att det romska språket romani chib fortfarande är ett levande språk. I sagorna som berättas är nästan alltid romerna hjältarna, eller de som överlistar de som förtrycker men sagorna ger även en bild av rätt och fel.

Romska sagor och berättelser är en bok som även återger helt nya berättelser insamlade och återgivna av romska barn och unga, vuxna och äldre som minns sin barndom. Berättelserna handlar om alltifrån första kärleken, bästa familjeresan, drömjobbet, människors fördomar och viljan att vara en del av samhället. Romska sagor och berättelser är en bok som kan användas av föräldrar som vill ge sina barn en inblick i romernas kultur och rika historia, en helt ny värld för många.

Romska sagor och berättelser skapar även utrymme för föräldrar att själva dela med sig av sina livserfarenheter till sina barn då några av berättelserna i boken återgetts av vuxna som delat med sig av sina livserfarenheter och roliga minnen.

Romska sagor och berättelser är en bok som kan användas av alla barn och unga då den är lättläst och sagor och berättelser är korta och lättförståeliga.

Sagorna i boken är nedtecknade och bearbetade av Sissi Jovanovic och berättelserna är insamlade och nedtecknade av Erland Kaldaras Nikolizsson. Illustrationerna har gjorts av Linnéa Elisabeth Johansson och grafisk form har gjorts av Torkel Edenborg.

Romska sagor och berättelser är utgiven av Romska Kulturcentret i Malmö. Boken laddas ned kostnadsfritt som PDF på www.rkcmalmo.se

Romska sagor och berättelser finns även i en romsk version som kan laddas ned kostnadsfritt på www.rkcmalmo.se